REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administrațiune în Brașov și la următórele
BIROURĬ de ANUNȚURĬ:
în Viena: la N. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lessner, Heinrich Schalek. A. Oppelik Nachf. Anton Oppelik.
în Budapesta: la A. V. Goldberger. Ekstein Bernat. Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körut).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o seriă garmond pe o colónă 10 banĭ pentru o publicare. — Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o seriă 20 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXV.

„GAZETA“ iese în fiăcare ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șése lunĭ 12 cor., pe treĭ lunĭ 6 cor.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 fr., pe treĭ lunĭ 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la d-nii colectorĭ.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare, Têrgul Inuluĭ Nr. 30, etagiu I.: Pe un an 20 cor., pe șése lunĭ 10 cor., pe treĭ lunĭ 5 cor. Cu dusul în casă: Pe un an 24 cor., pe 6 lunĭ 12 c., pe treĭ lunĭ 6 corόne. — Un esemplar 10 banĭ. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 133. Brașov, Lunĭ-Marțĭ 18 Iunie (1 Iulie). 1902.

Declinul și desastrul.

Ultimul period al campaniei memorandiste.

III.

Bine ar fi fost décă enunciațiunea, ce-a făcut'o comitetul central al partidului în ajunul procesului pentru memorand, desmințind categoric afirmările organului sĕu „autorisat“ și ale diarelor adversare causei române, că ar esista în partidul nostru „desbinărĭ“ și „curente deosebite de opiniunĭ politice“, ar fi semnalat în adevĕr suprimarea pentru tot-déuna a intrigelor pĕcătóse „tribuniste“.

Cum-că, spre cel mai mare rĕu al bunei ințelegerĭ din sînul partidului național, n'a fost așa, s'a dovedit fórte curênd după procesul acela, ce s'a desfășurat înaintea Curții cu jurați din Clușiŭ.

Era, ca sĕ facem o asemĕnare, și cu comitetul, ca cu o familie, în care capul ei are cele mai bune inclinațiunĭ pentru a susține în sînul familiei respectul reciproc și buna ințelegere, dér femea, cu care duce căsnicia, este condusă de spiritul vrajbei și scie sĕ paraliseze tóte intențiunile bune și frumóse ale soțului. In casul, despre care vorbim, rolul femeii îl juca organul „autorisat“ al comitetului, care prin cei grupațĭ pe lângă el dirigea de fapt treburile comitetului, lățind ḑilnic tot mai mult spiritul de nedisciplină și de renitență, de care erau înșĭ-șĭ condușĭ.

Din causa acésta nicĭ chiar în momentul supremului pericol, sinceritatea adevĕrat frățéscă n'a putut ajunge a stăpâni deplin situațiunea interióră a partidului. E trist, dér cine ar puté nega, că nu este așa?

Vina cade numai asupra elementelor nedisciplinate și 'n a doua linie asupra acelora dela cârma partidului, carĭ lăsau sĕ fie influințațĭ de aceste elemente, prin ce anume întêmplare nu voim sĕ cercetăm acum.

De altă parte suntem datorĭ a constata, din respect cătră istorie, că tocmai aceia din sînul partidului, carĭ dela conferența din 1892 încóce au fost mereu luațĭ în nume de rĕu, învinuițĭ, suspiționațĭ și ofensațĭ în naționalismul și bunul lor nume, și au fost presentațĭ publicului intern și estern ca nisce disidențĭ rĕu voitorĭ ai partidului, au dat în momentul periculului dovedile cele mai strălucite de sinceritate față cu causa sfântă, de lealitate și de bun simț față cu cei ce representau causa înafară, și, mai presus de tóte, au dat dovadă de abnegare personală față cu interesul cel mare comun.

Aceștia sunt cei din tabĕra, ce fusese învinsă — se scie prin ce fel de uneltirĭ — de cătră aceia, carĭ vedeau în vechia și puternica solidaritate a partidului o piedecă pentru realisarea planurilor lor ambițióse și necópte.

La procesul cel mare, ce s'a făcut membrilor din comitet — în mânia tuturor asigurărilor date lor în Iulie 1893 de cătră al doilea vicepreședinte al comitetului, că lucrurile nu vor ajunge așa de departe, — n'a mai fost nicĭ o deosebire între „estremĭ“ și „moderațĭ“, memorandiștĭ“ și „antimemorandiștĭ“. Ceĭ mai mulțĭ dintre apĕrătorii, carĭ și-au oferit serviciile lor comitetului și causei, au fost din tabĕra celor urgisițĭ de „tribuniștĭ“ și ceea-ce a fost mai frumos și a dovedit, că în adevĕr enunciațiunea de mai sus a comitetului a fost basată pe realitate, fu, că nimenĭ dintre noi nu era surprins de faptul acesta. Fiecare a înțeles, că acei bărbațĭ au urmat numai convingerei și sentimentelor lor curate.

De ar fi fost așa, cum după părerea nóstră ar fi trebuit sĕ fie, décă comitetul s'ar fi pregătit de cu vreme și cum se cădea pentru întimpinarea primejdiei ce-l amenința, décă, așa ḑicênd, și-ar fi făcut testamentul în tótă regula înainte de a-șĭ espune pieptul glónțelor inimice și ar fi fost asigurat, că orĭ-ce se va întêmpla, partidul nu va rĕmâné fără conducere, orĭ chiar pe mâna unor nechiemațĭ séu aventurierĭ, atuncĭ acei membri ai lui, carĭ au trebuit sĕ s'așeḑe în ḑiua de 7 Maiŭ 1894 pe banca acusaților, ar fi avut un razim atât de puternic moral în consciința datoriei lor împlinite, încât în mijlocul celei mai perfecte solidarităţĭ, ce s'a manifestat în acele momente grele din partea tuturor fiilor națiunei nóstre, ar fi putut sĕ cunóscă în tótă mărimea sa momentul mare și unic ce se oferea pentru stabilirea unei legăturĭ indisolubile între toțĭ factorii partidului nostru.

Așa însĕ am rĕmas numai cu buna pornire și cu bunele propusurĭ ér resultatul a fost cum nu l'am dorit.

Décă membrii comitetului trașĭ în judecată, nu erau preocupațĭ așa de mult de grija despre ceea-ce lasă îndĕrĕt în momentele când devisa era: orĭ vii, orĭ morțĭ, séu, cum se mai ḑicea pe atuncĭ, „totul pentru națiune“, atuncĭ de sigur că procesul memorandului n'ar fi durat mai mult ca o sĕptĕmână și resultatul lui ar fi fost nu numai o învingere morală față cu adversarii limbei și națiunei nóstre, ci ar fi avut în deosebĭ cele mai bune efecte și pentru consolidarea partidului național.

Atuncĭ comitetul nu mai trebuia sĕ-șĭ ațintéscă grija principală asupra presentărei esterióre a procesului, negligând chiar pregătirea pentru el; nu mai avea sĕ simtă lipsa de a se îngrădi prin declararea, că procesul intentat lui „este intentat națiunei române“ și că în consecența logică, sórtea acesteia urma sĕ atêrne dela sórtea comitetului.

Că procesul pentru memorand era un proces, care privea întréga națiune, a dovedit'o interesul ce s'a manifestat din partea românimei întregĭ față cu el. Au dovedit'o și miile de Românĭ, carĭ au mers la Clușiŭ ca sĕ arate, că națiunea nu e indiferentă de ceea-ce se petrece.

Cum-că însĕ acel proces ar fi fost „procesul națiunei române“, a susținut ce-i drept comitetul în enunciațiunile sale din ajunul procesului, dér n'a mai susținut'o nicĭ el la sfêrșitul procesului însu-șĭ, când președintele lui a declarat sĕrbătoresce, că „nu este de demnitatea poporului român de a-se apĕra în fața juriului din Clușiŭ“ și că „un popor întreg nu se póte trage la bara judecătoréscă“.

Tripla alianță s'a reînoit. Agenția Wolff din *Berlin* anunță următórele: cu data de 28 Iunie:

„Convenția privitóre la prelungirea triplei alianțe cu Austro-Ungaria și Italia, a fost subscrisă aḑi de cancelarul german Bülow și de ambasadorĭ Szöggeny-Marich (austro-ungar) și Lanza (italian). Tripla alianță s'a reînoit în formă neschimbată.“

Din *Viena* se anunță, că noua convenție s'a încheiat pe timp de 12 anĭ și a fost subscrisă în Berlin drept recunóscere că contele *Bülow* și-a dat silințe marĭ în interesul reînoirii neschimbate a convenției Stipulațiunile convenției sunt ținute în secret.

Nelegiuirĭ noue. „Unirea“ din Blașiŭ luând notă despre ordonanța ministruluĭ *Wlassics* privitóre la propunerea limbei maghiare în școlele poporale face următorul conventar:

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

File rupte dintr'un carnet.

— 29 Iunie 1902.

(Dela Brașov — la Bod. — La biserică în Bod.— Românii și Sașii. Parochul din Cisnădióra. — Hanibilitatea planetei Marte. — Fabrica de zahăr și influența ei. — Un colonel român cununat cu o sască).

La órele trei de diminéță eram deja în piciόre. Astăḑĭ după amiaḑĭ se ține în comuna Bod adunarea generală a despărțĕmântului I Brașov al „Asociațiunei pentru literatura română și cultura poporului român“. Cu trenul de 5.40 dim. mĕ duc la Bod sĕ am timp a face recunóscerĭ, până va sosi comitetul și óspeții din Brașov și din alte părțĭ.

La órele treĭ e ḑiuă. Prin pórta din capul Străḑii Orfanilor, cobóră încet păréchĭ visătóre, ce veniau dela balul dat de studenții gimnasiului român, carĭ au făcut de curênd esamenul de maturitate. Sala cea mare dela „Casa de tir“ a fost nóptea acésta locul fericit, unde tinerii ex-gimnasiaștĭ șĭ-au dat întîlnire, póte pentru ultima-óră, cu drăgălașele zinișóre, obiectele încunjurate de aureola platonismului și al poesiei tinerescĭ. — Una dintre pĕrechĭ merge la braț. Sunt logodițĭ....

La patru fără un sfert, când am eșit pe stradă, încă nu se începuse mișcarea sgomotósă a trăsurilor și pietonilor alergătorĭ după afacerĭ. Pașii mei rĕsunau până la celă-lalt capĕt al străḑii. Icĭ colo se ivia câte un turist matinal, care s'a sculat cu nóptea în cap, spre a profita de prima diminéță frumósă, după atâtea ḑile de plóie. Ținta lui: póte Postovarul. După el, étă și câțĭ-va bicicliștĭ. Trecênd cu repeḑiciune înainte, sparie pe bieții porumbei, carĭ se lăsaseră în mijlocul Străḑii Orfanilor, sĕ ciugulescă semințe și altă hrană, aruncată acolo de inimĭ milóse pentru acesti „orfanĭ“ ai carității publice.

Icĭ colo se lupta cu legea gravitațiunei și a oscilațiunei câte „un întârḑiat“, care cu pașĭ șovăitorĭ merge spre casă la o oră „așa de timpurie“. Pe trotoar semne neestetice ale bólei de mare. Vara, cu lumina ei proroce, hotărît, nu este anotimpul lui Bachus. Ah, și nu este nimic mai respingĕtor, decât un om, care după o nópte petrecută în beție, sĕ duce diminéța spre casă, cu capul plin și cu punga deșertă. Cu tóte acestea cei mai mulțĭ îșĭ dau tótă silința sĕ se arate cât se póte de amabilĭ și comunicativĭ. Din strada orfanilor și până la gară nu mai puțin de doi m'au abordat, declinându-șĭ prețiosul lor nume și asigurându-mĕ, că de mult doresc, sĕ-mĭ facă cunoscința. Al treilea mi-a cerut o țigară.

La gară mĕ adresez unui hamal în uniformă cu întrebarea: „Ce tren plécă acuma?“ — „Nem tudom“, îmĭ rĕspunde hamalul — talán Csik felé“. Va sĕ ḑică tot m'a înțeles, dér de sigur o fi cetit articolul din urmă al lui Banffy și vĕḑênd, ce importanță atribue ex-președintele, hamalilor, întru îndeplinirea misiunei de a crea „statul național maghiar unitar“ — s'a ambiționat și el și „a influințat“ colosal asupra mea întru numita direcțiune.

In tren ómenĭ cu treburĭ și escursioniștĭ. Conductorul trece prin compartament și întrébă pe ungaresce: „Ki száll ki Méhes-kertekben?“ — I-se rĕspunde în cor: „Senki“. Gheorghe Căpățină din Șcheiŭ, mĕ întrébă: „Ce-a ḑis conductorul?“ — „A ḑis, că cine se dă jos la Stupinĭ?“ — „D'apoi, că eu mĕ dau jos“ și se ia Gheorghe după conductor, dér ia-l de unde nu-i. Vré sĕ scótă capul pe ferestră, sĕ vadă mai e mult până la Stupinĭ? Dér eu îi fac atent, sĕ nu scótă capul, căcĭ uite, ce scrie pe ferestră:

„Opasno je van se nagnuti“.

„Domnule, décă nu-i spun, sĕ stea la Stupinĭ, mĕ duce până la Bod și-apoi pot sĕ viu érășĭ înapoi pe jos“.

Noroc, că pe semne s'a mai dat jos și alțiĭ, căcĭ la Stupinĭ s'a oprit trenul.

Gheorghe Căpățină e vĕduv, și, de cum se ia zăpada până cade alta, face pe grădinarul la un proprietar sas pentru 80 cr. pe ḑi, și sasca îĭ mai dă și ceva zamă la amiaḑĭ, de când i-a murit nevasta și n'are cine-i găti.

— Și ce grădinărie facĭ, nene George: de legume orĭ de florĭ?

— Și una și alta.

— Scii altoi trandafirĭ?

— Cum nu.

Érna apoi nenea Gheorghe face pe precupețul de póme și drumul ce-l făcea acum la Stupinĭ, era tocmai ca sĕ tocméscă nisce mere. Din care se vede că, Gheorghe Căpățină e om harnic și vara și érna. Un singur cusur are: N'a învĕțat până la bĕtrânețe nicĭ ce însemnéză *„Chi salchi?“* nicĭ ce însemnéză *„nagnuti se van je opasno“*.

* * *

In Bod eu am fost primul óspe. Comitetul va veni pe la ora 1 cu trăsura,

„... Spărtura tinde sĕ se facă şi mai mare, căcĭ de pildă „Bud. Hirlap“ se tânguiesce, că pricina neprogresării în direcţia dorită, e de a-se căuta în „oláh popa şi în dăscălii crescuţĭ în preparandiile mitropolitane s'au episcopescĭ gr. ort. şi în manualele acelea, carĭ au fost aprobate séu edate de odinariatele bisericescĭ şi autorităţile naţionalităţilor.“ Care va sĕ ḑică góna cea mai nouă se va porni contra manualelor scolastice şi se va nisui sĕ scótă şcólele poporale de sub jurisdicţiunea actuală. De aceea cu multă bunăvoinţă ministrul de culte promite sĕ întregéscă salarele învĕţătorilor până la 800 cor. şi sĕ le deie şi cuincuenalele prescrise. Suntem puşĭ decĭ din nou în faţa unor primejdii marĭ, carĭ ţintesc pe faţă la *nimicirea totală a şcólelor confesionale şi a caracterului lor*, întroducêndu-se limba de propunere maghiară şi manuale scrise în aceeaşĭ limbă.“

Convenţie militară ruso-bulgară. O scire mai nouă din Petersburg anunţă, că principele bulgar Ferdinand n'a cerut sprijinul Rusiei cu scop de a-se proclama rege, ci s'a restrîns a încheia cu Rusia o *convenţie militară*. Ţarul nu va merge la Sofia, dér va trimite acolo pe marele duce *Vladimir*, ca sĕ-l represente la sĕrbările desvĕlirei statuei Ţarului Alesandru II. Convenţia militară ruso-bulgară s'ar fi încheiat pe următórele base: Rusia se obligă a ajuta pe Bulgaria în cas când acésta ar fi atacată din partea vre-unei puterĭ, ţîntind la împiedecarea *desvoltării* Bulgariei. In schimb Bulgaria se obligă de a pune la disposiţia Rusiei întrégа ei armată în cas de vre-o încurcătură primejdiósă în Balcanĭ. Afară de acésta, în timp de pace, ca şi în timp de rĕsboiŭ, Bulgaria va deschide flotei rusescĭ de rĕsboiŭ porturile Burgas şi Varna.

Apelul noului comitet al Ligei culturale.

Foile din Bucurescĭ publică următorul apel dat de noul comitet al Ligei culturale:

Românĭ!

Sub scutul Crucei şi al Evangheliei, marii Metropoliţĭ românĭ ai veacului XVII-lea, dându-şĭ mâna peste Carpaţĭ, întocmai ca şi cronicarii aceluiaşĭ veac, carĭ sciau şi afirmau frăţia Românilor din Pind şi din Balcanĭ cu Românii Daciei Traiane, — Mitropoliţii şi cronicarii timpurilor bătrâne ḑiceau, că voinţa lui D-ḑeu şi nemilósa aducătură a împrejurărilor au răspândit pe Românĭ în patru părţĭ de lume; dér mai ḑiceau strămoşii, că deşi astfel aşeḑaţĭ, totuşĭ pe Românĭ îi légă strîns şi pe vecie nedeslipiţĭ limba lor românéscă şi legea lor creştinéscă.

Prin limbă şi prin lege Românii au fost de secole tot într'un cuget şi într'o simţire. Când în anul rĕsunător 1848 Andreiŭ Mureşianu cânta fraţilor sĕi pe „Românĭ din patru unghiurĭ, uniţi-vĕ în cuget, uniţi-vĕ 'n simţirĭ“, el nu făcea decât sĕ continue lupta pentru unitatea culturala a tuturor Românilor, începută acum 250 de anĭ de Domnii, de Mitropoliţii şi de cronicarii neamului românesc.

Acéstă luptă, pe care, în decurs de două veacurĭ şi jumĕtate, au dus'o fruntaşii nemuritorĭ ai românimei, astăḑĭ o continuă Liga Culturală, tot pentru limbă, tot pentru lege şi tot cu acelaşĭ dor nemărginit al strămoşilor.

Folosindu-se de tóte mijlócele ce-i oferă luminele veacului XX; plină de respectul legilor drepte şi umane ale tuturor ţĕrilor în carĭ trăesc fraţii noştri Românĭ; ne voind sĕ jignéscă întru nimic libera propăşire a tuturor neamurilor, carĭ locuesc împreună cu Românii; nedorind alta, decât sĕ dea românismului de pretutindenĭ consciinţa vie şi puternică a unităţei române prin limbă şi prin lege, Liga a lucrat dela înfiinţarea sa şi va lucra şi de aci înainte cu putere din ce în ce crescêndă pentru atingerea acestei străvechĭ ţinte: „Frăţia română“.

Secolul, care s'a sfîrşit, a înscris în cartea legilor omenirei următórele cererĭ şi sfinte adevĕrurĭ:

„Nu se omóră o naţiune;

„Nu se hotăresce sórtea unui neam, fără ca mai întâiŭ el sĕ fie întrebat;

„Nu se schingiuesce un popor pacĭnic, luminat şi muncitor;

„Solidaritatea umană pune stavilă nebiruită marilor nedreptăţĭ“.

Pentru a aminti aceste adevĕrurĭ şi a-le ilustra, astfel cum iubirea de neam şi puterea împrejurărilor o vor inspira; pentru a strînge rêndurile celor două-spreḑece milióne de Românĭ pe terenul luminărei prin limbă şi prin lege; pentru a arăta Românilor, că suferinţĭ, durerĭ şi chinurĭ de 18 secole le dau astăḑĭ drepturĭ imprescriptibile la o viĕţă nouă şi de toţĭ respectată, Liga îşĭ începe munca sa firéscă pentru unitatea culturală a tuturor Românilor.

O credinţă mai mare ca munţii ne spune, că, după cum în tóte marile nóstre cestiunĭ române şi în înaltele interese de neam, dela Nistru până la Tisa şi din Tisa până la Mare, un singur glas a fost care a rĕsunat cu unanimitate şi cu puterea unui întreg popor, tot aşa acum Românii toţĭ vor conlucra cu noi pentru atingerea ţintei supreme: desăvîrşita unitate culturală a tuturor Românilor şi pregătirea neamului românesc întru întîmpinarea bărbătéscă a împrejurărilor, ce viitorul va aduce.

Românĭ!

Chemaţĭ prin votul congresului Ligei Culturale în fruntea acestui aşeḑĕmênt al României, am primit acéstă nobilă sarcină fără şovăire şi cu deplină încredere. Nu ne-am îndoit şi nu ne vom îndoi nicĭ un singur moment a închina Ligei cele mai bune ale nóstre puterĭ, pentru ridicarea şi propăşirea ei.

Ceḑminte cu adevĕrat luminată şi ce inimă cu adevĕrat românéscă ar puté sta nepăsătóre în faţa tĕrîmului pentru munca şi rodirea căruia ne chiamă Liga pentru unitatea culturală a tuturor Românilor.

Noua eră de acţiune, în care intră Liga Culturală, ne îndémnă sĕ ne îndreptăm cu credinţă şi cu dragoste către tótă suflarea românéscă, cerênd iubirea, cerênd sprijinul ei.

Liberă de anĭ de ḑile de orĭ-ce înrîurirĭ politice, Liga a eşit în sfîrşit biruitóre d'asupra tuturor greutăţilor prin care fatalmente trebuia sĕ trécă. Astăḑĭ tótă lumea, care cunósce starea reală a lucrurilor, ştie că Liga póte lua un nou şi puternic avênt. Călcând peste tóte piedecile trecutului, Liga a dovedit, că e cu adevĕrat a tuturor Românilor; mai mult, ea a dovedit statornicia nóstră românéscă când este vorba de a salva şi de a pune pe temelii trainice şi neclintite o mare instituţiune naţională, un aşeḑĕmênt, în fiinţa şi propăşirea căruia este legată onórea némului românesc.

Sĕ nu pierdem timpul preţios al presentului cu recriminările trecutului; aceste învinovăţirĭ sunt armele slăbiciunei. Energia, voinţa, avêntul, şi mai presus de tóte statornicĭ întru luminarea şi întărirea naţiunei, sunt armele bărbăţiei! Sĕ lăsăm dar critica trecutului sĕ ne strîngem frăţesce rîndurile şi sĕ nu privim de cât „înainte“! Sĕ muncim fără preget pentru pacĭnica desvoltare a consciinţei naţionale.

Nu ne vom gândi nicĭ odată la intervenţii în raporturile politice ale altor state, dér nu vom tăcé şi nu vom înăbuşi glasul inimei şi al sângelui nostru, când milióne de fraţĭ de ai noştri sunt ameninţaţĭ cu desfiinţarea naţională. Căcĭ orĭ-cine se atinge cu duşmănie de limba şi de naţionalitatea unei părţĭ a neamului românesc, atacă însuşĭ caracterul nostru de naţiune, una şi nedespărţită în ordinea etnică şi intelectuală.

Faţă de asemenea atacurĭ, Liga va lupta cu cumpĕt, dér şi cu neînfrântă energie pe tóte căile şi cu tóte mijlócele admise de justiţia imanentă, care cârmuesce sórtea poporelor.

Românĭ!

Pentru acéstă muncă şi pentru acéstă luptă, Liga vĕ chiamă cald şi frăţesce într'ajutorul ei.

Veniţĭ cu toţii sub drapelele acestui naţionalism înalt şi sincer!

Veniţĭ cu mic cu mare într'acest templu al Durerei şi al Nădejdei, pentru ca din el sĕ plece apoi, în tóte unghiurile românismului, prin gurile a sute şi miĭ de apostolĭ, cuvêntul de binevestitor al înălţărei şi al redeşteptărei naţionale!

Dumneḑeu sĕ fie cu Neamul românesc.

Bucurescĭ, Iunie, 1902.

Membrii comitetului central executiv: *Petre Grădişténu, Em. Antonescu, general N. Balaban, Toma Dobrescu, A. D. Florescu, G. Ionescu-Gion, Aurel C. Popovicĭ, George Popovicĭ, M. Vlădescu.*

Censorĭ: *Gr. Balota, Ulpiu Hodoş, C. Tălăşescu.*

Probleme şi aspiraţii — şoviniste.

Pressa şovinistă maghiară e neobosită în a-se ocupa ḑilnic de problemele, ce-i agită actualmente pe Maghiarĭ, probleme a căror deslegare e reservată însĕ viitorului.

Pornind din recentele date statistice cu privire la desvoltarea maghiarismului pe teren cultural „Bud. Hirlap“ scrie în numĕrul sĕu dela 29 Iunie, că cu tot sporul ce l'au făcut până acum, Ungurii nu trebue sĕ fie prea încreḑĕtorĭ. Ei trebue sĕ urmăréscă cu mai multă atenţiune greşelile şi pericolele, ce le ameninţă naţionalitatea la periferii, în deosebĭ înaintarea Slovacilor şi *Românilor* la graniţele de limbă, în şcólele nemaghiare, în academii şi universităţĭ, precum şi în biserică, unde s'ar afla tendenţe antimaghiare. Orĭ unde se arată pericolul, trebue căutate causele şi conform lor sĕ se facă şanţurile de apĕrare. Acésta ar fi o datorinţă, care nu privesce numai pe miniştri, ci mai ales pe căpeteniile administraţiei, carĭ cunosc împrejurările locale şi au în mâna lor esecutiva.

Mai departe:

„Până acum guvernele maghiare numai verbal şi numai în parlament au făcut politică naţională; în realitate însĕ au făcut altceva, adese-orĭ contrarul la ceea ce era în interesul naţional şi de datoria lor... Aḑĭ însĕ, sub presiunea raporturilor europene nu-i permisă nepăsarea, ci trebue sĕ ne *apĕrăm* (!) şi sĕ lucrăm, şi în *Ungaria nu póte avé îndreptăţire, decât un guvern, care scie sĕ deslege în general şi în special în privinţa politică problemele materiale, sociale şi culturale ale unităţii naţionale*“.

Problemele vedem aşa-dér că şi le-au croit şoviniştii noştri. Indĕrĕtul lor se ascund aspiraţiunĭ a căror realisare însémnă mórtea naţională a celorlalte popóre nemaghiare.

Pressa maghiară şi împreună cu ea bărbaţii conducĕtorĭ ai Maghiarilor, urmăresc o ţintă deşartă şi nebună, când pe tóte căile şi cu tóte mijlócele, legale şi nelegale, vor sĕ forţeze nimicirea limitelor etnice, pe carĭ nu le-au putut desface şi nimicì tóte calamităţile şi desastrele, ce au venit în cursul vécurilor peste popórele acestor ţĕrĭ. Politica acésta nu póte sĕ producă decât nemulţumirĭ şi contrarietăţĭ naţionale din cele mai desastruóse, carĭ în vecii vecilor nu vor contribui la soluţiunea marei şi gravei cestiunĭ a naţionalităţilor, ce ca o rană vecĭnic deschisă stă pe corpul ţĕrii şi va sta încă, până când detentorii puterii în stat nu vor reveni la sentimente mai bune şi la gândirĭ mai luminate.

Frasele despre „unitatea naţională“ şi despre „stat naţional unitar maghiar“ nu sunt pentru vremile de acum şi nu pot fi potrivite mai ales într'un stat cu caracter eminemente *poliglot*. Orĭ cât ar dori şi orĭ cât s'ar strădui domnii dela cârmă sĕ facă a dispare popórele nemaghiare, ca *naţionalităţĭ*, de pe harta ţĕrii, — nu le va succede nicĭ în al doilea mileniu, cum n'au isbutit în primul mileniu de a-le nimici

---

ér ceilalţĭ óspeţĭ cu trenul accelerat dela órele 3 p. m.

Am visitat pe învĕţătorul Cherciu, care deşi nu arată mult mai bĕtrân, decât colegul şi ginerele sĕu Mereţ, totuşĭ de 37 anĭ instruesce deja generaţiunile, ce se succed.

Am asistat la liturghia celebrată de părintele Creiţar şi m'a surprins pietatea şi seriositatea sfântă, cu care poporul asculta serviciul divin. Şi cântau cu toţii în două glasurĭ. Se cunoscea, că ostenéla, de 37 anĭ n'a fost zadarnică.

Bodul (Bodfalu, Brenndorf) este o comună frumósă, cu străḑĭ regulate şi case mândre. După ultimul recensĕmênt are 2369 locuitorĭ: 1377 Saşĭ şi 911 Românĭ. Proprietar de altă naţionalitate nu este nicĭ unul, sunt însĕ servitorĭ maghiarĭ în numĕr de 130. Jidov nicĭ unul.

Armonia ce o remarcasem în comuna Preşmer, între Românĭ şi Saşĭ, graţie atitudinei înţelepte a preotului, m'a surprins în mod plăcut şi în Bod, lucru pentru care învĕţătorului Cherciu şi altor inteligenţĭ românĭ li-se cuvine laudă. Căcĭ în consecinţa acestei armonii, biserica şi şcóla română s'a bucurat în diferite rândurĭ de favorurĭ acordate din partea comunei.

La bere, înainte de prânḑ am avut ocasiunea sĕ fac cunoscinţă cu notarul Rudolf Reindt, cu învĕţătorul Ioan Zakel, cu predicatorul Andrea Stamm. Era de faţă şi preotul sas din Cisnădióra, Fritz Reindt, originar din acéstă comună, care fiind în concediu, a venit sĕ petrécă câte-va sĕptĕmânĭ în comuna sa natală.

D-l Cherciu mĕ recomandă: Redactor la „Gazeta Transilvaniei“.

— Sunt vesel, rĕspunse d-l Reindt. Suntem întru cât-va colegĭ.

— Cum aşa?

— Scriu şi eu la „Siebenbürger-Deutsches Tagblatt“.

— Ce fel de articole?

— Articole scientifice, cu deosebire din astronomie.

— Atuncĭ permiteţi-mĭ sĕ-mĭ esprim dubla mea bucurie, întâiŭ pentru-că d-vóstră sunteţĭ primul paroch săsesc cu care fac cunoscinţă şi a doua pentru-că îmĭ spuneţĭ, că vĕ ocupaţĭ cu astronomia. Decă îmĭ daţĭ voie, v'aşĭ adresa câte-va întrebărĭ relativ la cestiunea, care dela Flammarion încóce pasionéză fórte mult lumea, asupra habitabilităţii planetei Marte. A stabilit ceva cert sciinţa astronomică în cestiunea acésta, orĭ că cestiunea n'a eşit încă din domeniul probabilităţii unei hipotese?

— Ceea ce sciinţa astronomică a putut stabili până acuma, rĕspunse învĕţatul pastor cu multă amabilitate, este că în planeta Marte esistă condiţiunĭ fisice aprópe analóge, cu celea de pe pĕmênt, de unde apoi se face conclusiunea, că în acestea condiţiunĭ, este posibil sĕ esiste şi ómenĭ, respective fiinţe vii şi inteligente asemĕnătóre ómenilor. Atmosfera în Marte este însĕ mai subţire, decât la noi, apa este mai puţină, decât pe pĕmênt, ceea ce dovedesce, că Marte este într'un stadiu mai înapoiat al recirei, de cât pĕmêntul; căldura şi lumina e mai puţină.

— Se ḑice însĕ, că s'au observat în Marte nisce construcţii de resortul ingeneriei hidrotechnice, nisce canalurĭ enorme, destinate probabil pentru irigaţiunĭ, de unde s'a dedus esistenţa unor fiinţe inteligente, carĭ au făcut acele canalurĭ.

— Canalurile ce s'au observat, pot sĕ fie şi operele unor fiinţe inteligente carĭ îşĭ ajută, în lipsa apei, prin irigaţiunĭ artificiale, dér pot fi şi procese naturale, provenite din topirea gheţei dela polurĭ.

D-l Reindt şĭ-a făcut studiile academice la Tübingen şi Jena şi a fost mai mulţĭ anĭ profesor în Sibiiu. Ca teolog, e e, l'am întrebat, ce părere are asuprac obiecţiunei făcute de adversarii economiei divine, carĭ ḑic, că habitabilitatea altor corpurĭ cerescĭ rĕstórnă credinţa, ce o avem noi în rescumpĕrarea neamului omenesc, prin întruparea fiului lui Dumneḑeu. De ce adică, ḑic ei, sĕ se fi coborît fiiul lui Dumneḑeu tocmai pe acest punct neînsemnat al universului şi nu pe Marte séu alt corp ceresc?

— Obiecţiunea acésta, rĕspunse parochul nu rĕstórnă nimic, pentru-că acel spirit creator, în nemărginita sa înţelepciune, după cum a găsit căile cele mai potrivite, pentru procurarea fericirei némului omenesc de pe pĕmênt, tot aşa va fi găsit căile cele mai potrivite şi pentru fericirea fiinţelor de pe alte corpurĭ cerescĭ.

M'am îndepărtat fórte edificat prin interesanta cenvorbire cu savantul paroch şi l'am rugat sĕ-mĭ permită a traduce

Campania contra României.

Jupânul Bernard Lazare continuă a insulta și calomnia România în diarul „L'Aurore“ și cercurile jidovescĭ, carĭ aducêndu-șĭ aminte de succesele isbîndite în afacerea Dreyfus, contra unor adversarĭ mai puternicĭ, decât România, se légănă în speranța, că din campania acésta pornită de Bernard Lazare și spriginită de Jidovii din tóte părțile, vor eși de asemenea biruitorĭ și că România îngenunchiată, va fi forțată a trece prin furcile caudine, acordând drepturile politice puhoiului de Jidovĭ de carĭ este copleșită țéra.

Este revoltător felul de a scrie al lui Lazare, ér insultele, ce le proferéză la adresa „barbarilor“ de Românĭ sunt fără păreche.

Am semnalat deja câte-va încercărĭ de a face presiune și asupra guvernelor diferitelor țĕrĭ în sensul indicat mai sus. Inceputul l'a făcut jupânul Falk în delegațiunile austro-ungare. Tot aicĭ era sĕ mai interpeleze și delegatul jidan Dr. Byk, dér pe semne rĕspunsul energic al lui Goluchovsky, i-a luat curagiul și interpelarea nu s'a mai făcut. In Reichsratul austriac avea de gând sĕ interpeleze deputatul *Breiter*, n'a găsit însĕ numĕrul de 20 deputațĭ, carĭ sĕ iscăléscă interpelațiunea. Mâhnirea Jidovilor din causa acésta este mare. In America marii finanțiarĭ jidovĭ s'au încercat de asemenea a face presiune asupra guvernului Uniunei, ca sĕ intervină în favorul Jidovilor, ér în Anglia, am semnalat deja, că s'a interpelat de asemenea în camera comunelor.

Caracteristic este pentru iritația, ce domnesce în cercurile jidovescĭ, articulul publicat în numĕrul dela 20 Iunie al diarului „*Jüdisches Volksblatt*“ din Viena, din care estragem câte-va pasage:

„...Mai ales în provinciile barbare moldo-valahe (vulgo-române) remarcăm tristul fenomen (al persecuției), în țéra, care era de alt-fel pe cea mai bună cale de a deveni un stat cultural de primul rang.

Aicĭ era un timp, sub principele național Cuza I, când se vorbia de ómenĭ fără deosebire de naționalitate și confesiune, despre libertate, frățietate și egalitate. Acéstă țandără de popor, acest „mișmaș“ ridicat de către diplomația europénă în mod artificial la rangul de popor suveran, era numit prin anii 70, „Francesii Orientului“. Décă însĕ acéstă țéră ticăloșită sub protectoratul și în vederea marilor puterĭ, aduce jertfe de ómenĭ pe altarul civilisațiunei europene, tot maistri ei (adecă diplomații!) sunt de vină“.

Incă și mai frumos e, că și pe Jidovii autochtonĭ încă îi numĕră între strĕinĭ.

Se scie fórte bine ce contribuție mare de sânge au adus patriei Evreii — va sĕ dică strĕinii — pe timpul rĕsboiului turco-ruso-român. (Se scie, că în rĕsboiul dela 1877/78 n'a cădut pe câmpul de luptă, decât un singur jidov, cu numele Iancu Fainberg! — Trad.)

„Pentru moment nu putem dispensa diplomația de datoria intervenției în favorul strĕinilor, fie jidovĭ fie arienĭ, locuitorĭ în micul stat, România. Legea fundamentală a celui mai mare învĕțător al omenirei, evreului Moisi, dice: „Iubesce pe strĕinul (?)“. Acéstă lege obligă atât pe contele Goluchovski, cât și pe espertul în gheșefturĭ rege Carol I.

SCIRILE DILEI.

— 17 (30) Iunie.

Despărțĕmêntul Brașov al „Asociațiunei pentru literatura română și cultura poporului român a ținut erĭ, în 29 Iunie, d. a. adunarea sa generală în comuna Bod. Din Brașov s'a presentat comitetul, compus din președintele d-l profesor Andrei *Bârseanu*, secretarul d-l prof. N. *Bogdan*, casierul d-l Cornel *Aisĕr* și bibliotecurul d-l prof. G. *Vătășan*. Intre óspeții din Brașov am remarcat pe, d-l profesor pensionar Ioan *Popea*, d-l director de bancă Nicolae P. *Petrescu* cu dómna, pe domnul advocat *Lengeru* și pe d-l prof. N. *Sulică*. La adunare au participat mai mulțĭ preoțĭ din despărțĕmênt și numeroșĭ țĕranĭ și țĕrance din Bod. Adunarea s'a ținut în biserică, unde înainte de deschidere șése preoțĭ au oficiat un parastas pentru metropoliții *Andrei, Miron, Alexandru*, pentru toțĭ foștii președințĭ repausațĭ ai Asociațiunei și pentru membrii repausațĭ ai despărțĕmêntului. Din partea administrațiunei era delegat d-l notar Reindt din Bod. S'au votat între altele statutele societății agricole. După adunare a fost cină comună în școla română, la care s'au pronunțat mai multe toaste — Din causa lipsei de spațiu, raportul special urméză mâne.

Prigonirea istoriografiei române. Sub titlul acesta „Tribuna“ din Sibiiu de Duminecă scrie la loc de frunte între altele: „Adĭ Sâmbătă între 9 și 10 óre s'au presentat la institutul nostru judele de instrucție *Gödri* și procurorul *Prainiszberger*, însoțit de un practicant și de forța brachială corespundĕtóre, și înmânând directorului nostru, d-l Silvestru Moldovan, ordinul de sechestrare a cărticelei: „*Dar de Paștĭ pentru cetitorii „Foii Poporului“*, (un premiu care s'a alăturar ca suplement la nr. 16 de Paștĭ al „Foii Poporului“), a cerut estradarea esemplarelor aflătóre la institut. D-l director reflectându-le, că cărticica fiind suplement la „Fóia Poporului“, nu s'a tipărit decât în vre-o câteva esemplare peste numĕrul abonenților foii, le estradă 4 esemplare, carĭ se mai aflau în librărie. S'a cerut apoi și tóte adresele abonenților foii, ca sĕ se pornéscă în întrégă țéra góna contra cărții. Dresându-se un proces verbal, comisiunea investigatóre s'a depărtat. Cărticica „Dar de Paștĭ“ este o broșură de 64 p., cuprindênd diferite bucățĭ de cetire pentru popor, glume, sfaturĭ etc. Prima bucată este biografia lui Buteanu, cu titlul: Ioan Buteanu, schiță biografică, pe 16 pag., de Victor Lazăr. Acéstă lucrare istorică e causa, că a fost osândită cărticica la sechestrare și autorul va fi dat în judecată.“

Regele Carol la Ischl. „*Universul*“ din Bucurescĭ publică scirea, că Regele *Carol* al României va merge în August la Ischl, unde va petrece mai multe dile, ca óspe al Majestății Sale monarchului *Francisc Iosif*.

„Pravoslavnii Vostok“ din Bucurescĭ șĭ-a dat obștescul sfîrșit. Intr'o scrisóre, ce o adreséză redactorul sĕu Dragutin *Ilitch* către abonenții diarului, dice, că motive grave,s'au ivit în mod neașteptat, carĭ obligă redacțiunea de a suspenda pentru un timp óre-care „Orientul ortodox“. Spune însĕ, că reînviând, el „va continua în viitor sĕ servéscă adevĕratele interese ale popórelor slave și ortodoxe și că va rĕmâné legat de marea idee a alianței balcano-române (!) sub drapelul Marelui țar (sic) și a sfintei Rusii, fără concursul și amiciția cărora independența micilor nóstre țĕrĭ nu este decât o himeră, un vis nerealisabil“. Motivele suspendării diarului sunt însĕ cu totul altele: „Pravoslavni Vostok“ șĭ-a îndeplinit misiunea, căcĭ fostul ambasador rusesc, Fonton, din Bucurescĭ a fost rĕsturnat și se va relua firul politicei lui Hitrovo.

Alegere de deputat. In 12 (25) Iunie s'a ținut alegere nouă de deputat în cercul Mărghitei. Despre acéstă alegere ni-se scrie, că candidații și corteșii au întrebuințat tóte mijlócele posibile, ca sĕ amăgéscă și sĕ seducă pe alegĕtorii românĭ, carĭ în nordul romantic al Bihorului sunt în majoritate. Ca turma a fost dusă nația la urnă, — lipsită de conducĕtorĭ conscientioșĭ și sedusă de amăgitorĭ — durere! — românĭ, între carĭ ca corteș prim a escelat d-l Schiopu, iurist Orădan, „Popa din România“ cum se numea el pe sine poporului, trimes de „frații dincolo de Carpațĭ în ajutorul poporului român asuprit.“ Și pentru cine a corteșit d-l Schiopu și a sedus poporul? Pentru kossuthistul Szatmary — óre-când Gottlieb. — *Mărgitanul.*

Alegere de notar. Ni-se scrie: Miercurĭ. în 25 l. c. a fost alegerea de notar în comuna *Lisa*, la care aparține și comuna Bréza. Alegerea s'a făcut sub presidiul primpretorului Herszeny. Concurențĭ au fost 12 și toțĭ au fost și candidațĭ. Cu tóte acestea dintre mulțimea concurenților numai 2 au primit voturĭ, anume d-nii Oct. *Opriș* și *Suciu*; dér primul a reușit față de al doilea cu o majoritate de 8 voturĭ. Intre ceĭ carĭ au voit sĕ strice bunâințelegerea, a fost și fudulul P. Băr., care în alianță cu păr. Gâlcévă, au cercat tóte mijlócele de orĭ-ce natură, ca sĕ spargă rêndurile și sĕ ajungă la „ramură verde“; dér urmarea a fost, că numitul candidat de „paradă“ n'a primit nicĭ un singur vot. Laudă sĕ cuvine familiei Ganea din Lisa, care a sciut scăpa acest notariat de relele, ce puteau sĕ-l bântuie, ca și în trecut; buna prevedere a ómenilor de bine a sciut înfrêna tóte poftele desfrênate. — „Pr.“

La pensie. Din *Deva* primim scirea, că simpaticul și de toțĭ iubitul jude de tribunal d-l George *Ciat* dela tribunalul reg. de acolo, a trecut la pensie după un serviciu de peste 42 anĭ. — Sĕ fie încă mulțĭ anĭ vesel și sĕnĕtos.

Secretar consistorial archidiecesan în Sibiiu a fost ales cu unanimitate de voturĭ d-l Dr. George *Proca*, profesor de teologie în Sibiiu.

Bóla Regelui Angliei. Opiniunea publică este mult liniștită prin buletinele, carĭ sunt favorabile, cu tóte că ele nu tăinuesc, că starea regelui continuă a fi fórte seriósă. Regele arată multă tărie de caracter, el încércă sĕ încurageze pe membrii familiei sale. Regina n'a părăsit palatul Buckingam de când s'a făcut operațiunea regelui. Regina îngrijesce personal de rege, care póte deja sĕ fumeze, sĕ citéscă scrisorĭ și depeșĭ. Se asigură, că medicii sunt fórte mulțumițĭ de mersul bólei. Sâmbătă diminéța mulțimea s'a adunat înaintea castelului regal și a cântat imnul național. Regele a fost adênc mișcat de sentimentele de sinceră lealitate și devotament, ce i-se manifestă din tóte părțile.

Condamnarea elevului Schuller. Sâmbătă i-s'a publicat sentința elevului sas Schuller, în etate de 12 anĭ, acusat de violarea stégului maghiar. Advocatul S. *Damian*, într'un splendit, discurs, a dovedit netemeinicia acusării băiatului. Băiatul a fost condamnat la 8 dile arest corecțional și 100 cor. amendă, pe basa art. 37 c. p.

Marș de distanță Bucurescĭ-Metz. Se scrie din Bucurescĭ cu data de 26: Astădĭ diminéță șĭ-a început căpitanul Miron, din regimentul 3 de călărașĭ, marșul de distanță Bucurescĭ-Metz. Astădĭ va merge la Câmpina, mâne se va opri în Brașov. Până în Brașov îl vor însoți mai mulțĭ ofițerĭ de cavalerie.

Musica orășenéscă va cânta pe promenada de jos: Marțĭ la 7 óre dim., Miercurĭ la 7 óre dim., Vinerĭ la 6 óre séra și Sâmbătă la 7 óre dim.

Matineul musical, ce l'a aranjat Reuniunea nóstră de cântărĭ în favorul tînĕrului violinist și elev al conservatorului de musică din Viena *Aurel Nemeș de Alămor*, erĭ diminéță, în sala festivă a gimnasiului din loc, a fost bine cercetat și a avut un frumos succes.

Tînĕrul concertist a justificat pe deplin așteptările, ce s'au pus în talentul sĕu deosebit musical. Tóte piesele, ce le-a esecutat de Beethoven, Beriot, Raff, Eberhardt ș. a. au fost bine alese și mult succese în predarea lor. Tînĕrul violinist A. Nemeș a cântat peste tot fórte curat și esact și s'a distins în deosebĭ printr'o ușóră și elegantă mânuare a arcului, însușire ce-l va ajuta mult în progresele sale artistice viitóre. După fie-care piesă tînĕrul violinist a fost viu și îndelung aplaudat. Piesa „Intre bradĭ“ de G. A. Dinicu, cu motive românescĭ, a fost una din cele mai aplaudate.

Trebue sĕ remarcăm rolul însemnat, ce l'a avut pentru reușita tînĕrului Aurel Nemeș, dibacea și escelenta acompaniare (la pian) a d-nei *Maria Dima*.

Și cele douĕ domnișóre, carĭ asemenea au binevoit a da concursul lor tînĕrului conservatorist, au secerat frumóse aplause, contribuind la variarea plăcută a programei.

D-ra *Maria Baiulescu* ne-a dat ocasiune a aprecia mai de aprópe vocea-i puternică și simpatică de alt, care s'a desvoltat așa de frumos și promite mult. D-ra *Hareti Nemeș* a făcut cea mai plăcută impresiune asupra ascultătorilor cu drăgălașa-i voce de sopran, cântând bine și cu temperament.

D-l G. *Dima* le-a acompaniat cu siguranța probată, putênd a se felicita de progresele acestor tinere membre ale Reuniunei.

In total publicul a primit impresiunea, că tînĕrul violinist român, pentru care s'a dat acest matineu, merită tótă încurajarea, căcĭ promite frumóse isbînde pe cariera artistică. Aflăm că mâne va pleca, dimpreună cu tatăl d-sale, de aicĭ la Sibiiu, Sĕliște etc. Ii dorim sĕ aibă pretutindenĭ același frumos succes, ce l'a avut la noi.

Sosițĭ în Brașov.

Pe diua de 28 Iunie 1902.

H. Pomul verde: Löw, Dreghici, Bucurescĭ: Breckner, A.-Iulia; Vidéky, Szabó, Bagyik, Ottman, Mély, Gaul, Schinnonek, Rejtö, profesorĭ, Budapesta.

H. Europa: Gálfy, Zabola; Ertl Baja; Leibowitz, D-na Hoffmann, Bêrlad; Gheorghiu, Braun, Bucurescĭ; Kobser, Breslau; Radeff, Silistria; Herman, Dresda; Urban, Reiss, Freiwirth. Lux, Frankfurther, Viena; Tisch, Bittó, Stegmüller. Balázs, Iusom, Budapesta.

H. Bucurescĭ: Dr. Șenchea, Făgăraș; Küry, Jaszkisér; Mețianu, protopop, Zêrneștĭ; Gräser, Dobrițin; Jonás, Bratter, Viena; Fischer, Nádor, Bruck. Bartha, Budapesta.

H. Orient: Goldbaum, Walmer, Bucurescĭ; Várdai, Budapesta.

H. Grand: Landau, Cs. St. Simon; Mautner, Arad; Löwenstein, Polacsek, Budapesta.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu.**
Redactor responsabil: **Traian H. Pop.**

---

câte-un articol de al d-sale pentru cetitorii Gazetei, ceea ce mi-a acordat cu plăcere.

La părintele învĕțător Mereț, dómna preotésă, o fostă elevă a asilului „Elena Dómna“ din Bucurescĭ, ne ascepta cu un delicios prând.

* * *

De vr'o trei-spre-dece anĭ, locuitorii din Bod găsesc isvor de câștig la fabrica de zăhar, înființată pe acții în hotarul acestei comune. Peste 600 de muncitorĭ lucréză la acéstă fabrică, din carĭ mai bine de jumĕtate sunt Românĭ. Unele familii lucréză cu mic cu mare, chiar și copii de câte 6—7 anĭ și câștigă, după cât póte lucra: dela 30 cr. până la câte 1 fl. pe di. — Se înțelege că în hotarul comunei se cultivă intensiv sfecla necesară la fabricarea zăharului. Lucrătorii românĭ au învĕțat cu ușurință și fórte bine limba cehă, dela camaradii lor boemĭ și printre flăcăii din Bod se găsesc mai mulțĭ carĭ vorbesc câte patru limbĭ.

Pĕcat, că odată cu limba cehă și-au însușit și unele vițiĭ, remarcate mai ales la tînĕra generațiune și că odată cu câștigul a întrat și luxul și părăsirea portului național. Flăcăii au început sĕ umble în haine nemțescĭ și numai la biserică mai sunt ținuțĭ, grație rigorosului control, de a se presenta în portul național. La femei de asemenea s'a introdus luxul esagerat, rĕsbóiele au început sĕ fie părăsite și în locul trainicei pânze românescĭ, au ajuns acum la onóre sdrențele de târg.

Mi-s'a lungit érășĭ foiletonul și multe așĭ mai avé de scris. Mai relevez însĕ totușĭ un lucru, care nu stă isolat în felul sĕu, anume norocul, ce l'a făcut o fată de sas din Bod, care făcuse servicii prin România și érna trecută s'a *cununat aicĭ* cu un colonel pensionar din România. Asemenea casurĭ nu sunt rare, și este sciut, că deși nu tocmai prin căsĕtorie, dér în alt chip similar, tot o fată de sas din jurul Brașovului s'a procopsit destul de bine pe urma unui fost general român, care mai mult timp fusese și ministru de rĕsboiŭ.

Delaleteа.

Cursul la bursa din Viena.

Din 28 Iunie n. 1902.

Renta ung. de aur 4%	120.70
Renta de coróne ung. 4%	97 90
Impr. căil. fer. ung. în aur $4\frac{1}{2}$%	119.—
Impr. căil. fer. ung. in argint $4\frac{1}{2}$%	100.—
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	119.—
Bonurî rurale ungare 4%	97.80
Bonurî rurale croate-slavone	98.—
Impr. ung. cu premii	207.—
Losurî pentru reg. Tisei şi Seghedin	162 75
Renta de argint austr.	101.60
Renta de hârtie austr.	101.50
Renta de aur austr.	120.80
Losurî din 1860.	152.75
Acţii de-ale Băncei austro-ungară	15 80
Acţii de-ale Băncei ung. de credit	695.—
Acţii de-ale Băncei austr. de credit	175.—
Napoleondorî	19.08
Mărcî imperiale germane	117.25
London vista	239.95
Paris vista	95.32
Rente austr. 4% de coróne	99.75
Note italiene	94.—

Cursul pieţei Braşov.

Din 30 Iunie n. 1902.

	Cump.		Vênd.
Bancnot rom.	18.90		18.94
Argint român.	18.80		18.88
Napoleond'orî.	19.04		19.07
Galbenî	11.20		10.30
Ruble Rusescî	2.54		—.—
Mărcî germane	117.25		—.—
Lire turcescî	21.40		21.50
Scris. fonc. Albina 5%	101.—		102.—

Sz 4038—1902
tkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A fogarasi kir. jrbiróság, mint telekkönyvi hatóság. közhirré teszi, hogy „Furnica" fogarasi tak.-pénztár végrehajtatónak Jaru Avrám ludisori lakos végrehajtást szenvedő elleni 467 korona tőkekövetelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében a brassói kir. törvényszék (a fogarasi kir. járásbiróság) területén levő a ludisori 106 sz. tljkvben fekvő a Járu Avrám, Lakatos Juon és Járu Szávu tulajdonát lévő

249,250	hrsz.	ingatlanra	395	kor.	2565	hrsz.	ingatlanra	50	kor.
338	„	„	25	„	2629	„	„	28	„
409	„	„	52	„	2742	„	„	24	„
510	„	„	20	„	2745, 2747	„	„	31	„
688	„	„	12	„	2751	„	„	27	„
807	„	„	24	„	2777	„	„	21	„
863	„	„	52	„	2923	„	„	10	„
949	„	„	8	„	3102/1	„	„	83	„
1116	„	„	12	„	3217, 3218	„	„	6	„
1429	„	„	10	„	4051	„	„	19	„
1985	„	„	26	„	4108	„	„	37	„
2013	„	„	5	„	4242	„	„	8	„
2019, 2024	„	„	42	„	4309	„	„	5	„
2033	„	„	18	„	4360, 4361	„	„	14	„
2055, 2056	„	„	38	„	4660	„	„	112	„
2139	„	„	13	„	4759	„	„	20	„
2460	„	„	17	„	4786	„	„	22	„
2487	„	„	27	„					

koronában ezennel megállapitott kikiáltási árban elrendeltetik és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az **1902 évi Julius hó 23-ik napján délelőtt 9 órakor** Ludisor község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. LX t. cz. 42 §-ában jelzett árfolyammal számitott és az 1881. évi november 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ában, kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a biróságnál előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerü elismervényt átszolgáltatni.

Fogaras, 1902 évi április hó 24-ik napján.

A. kir. járásbiróság mint tlkönyvi hatóság.

1—1.(577)

Plecarea şi sosirea trenurilor de stat reg. ung. în Braşov.

Valabil din 1 Maiŭ st. n. 1902.

Plecarea trenurilor din Braşov.

Dela Braşov la Budapesta:

I. Trenul mixt la óra 5·40 min. dimin.
II. Tr. accel. (peste Cluşiu) la ó. 2·45 m. p. m.
III. Trenul de pers. la óra 7·48 min. séra.
IV. Tr. acc. la órele 10·26 m. séra.

Dela Braşov la Bucurescî:

I. Trenul de persóne la óra 3·55 m. dim.
II. Tren accel. la órele 5·15 m. dim.
III. Trenul mixt la órele 11·40 a. m.
IV. Trenul accel. la óra 2·19 min. p. m. (ce vine pe la Cluşiu).
V. Tr. mixt. la óra 6·— min. séra.

Dela Braşov la Kezdi-Oşorheiu:

I. Trenul de pers. la óra 5.19 min. dim. (are legătură cu Tuşnad la óra 9.18, cu Ciuc) Szereda. la óra 10.46 min. a. m.
II. Trenul mixt la óra 8·50 min. a. m.
III. Trenul de pers. la óra 3·15 m. p. m.

Dela Braşov la Zêrnescî (gar. Bartolomeiu)

I. Trenul mixt la óra 9·2 min a. m.
II. Trenul mixt la óra 3·44 min. p. m.
III. Trenul mixt la óra 6·14 m. d. am.
IV. Trenul mixt la óra 9·42 m. séra.

Dela Braşov la Ciuc-Gyimes:

I. Trenul de pers. la óra 5·19 min. dim.
II. Trenul mixt la óra 8·50 mim. a. m.
III. Trenul de pers. la óra 3·15 min. p. m. (are legătură cu linia Tuşnad-Ciuc-Gyimes.

Sosirea trenurilor în Braşov:

Dela Budapesta la Braşov:

I. Tren accel. la órele 5·7 m. dim.
II. Trenul de persóne la óra 8 dim.
III. Tr. accel. peste Cluşiŭ la ó. 2·9 m. p. m.
IV. Trenul mixt la óra 9·7 min séra.

Dela Bucurescî la Braşov:

I. Trenul accel. la óra 2.18 min. p. m.
II. Trenul mixt. la óra 9·28 min. p. m.
III. Trenul pers., la óra 5.— m. p. m.
IV. Tren. de pers. la óra 7·49 min. dim. (care circulă numai Vinerea dela Predeal).
V. Tren accel. la órele 10·14 m. séra.

Dela Kezdi-Oşorheiu la Braşov:

I. Trenul de persóne la óra 8 25 m. dim. (are legătură cu St.-Georgiu, Ciuc-Sereda óra 8·20)
II. Trenul de pers. la óra 1·53 m. p. m. (are leg. dela Ciuc-Gyimes la 5.17 dim.)
III. Trenul mixt, la óra 6·50 m. séra (are legătură dela Palanca la 8.54 dim.)

Dela Zêrnescî la Braşov (gar. Bartolomeiu.)

I. Trenul mixt la óra 7·02 min. dim.
II. Trenul mixt la óra 1·12 min. p. m.
III. Tren mixt la óra 8·18 m. séra.

Dela Ciuc-Ghimes la Braşov:

I. Trenul de pers. la óra 8·25 m. dim.
II. Trenul de pers. la óra 1·53 m. p. m.
III. Trenul mixt la óra 6·50 min. séra.
IV. Tren mixtla óra 10·5 m. séra.

Tipografia A. Mureşianu, Braşov.